

๕๐

โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

เกี่ยวกับตลาดเย็น
ที่ **ท่าตื้น**

ชาวเมืองนครศรีธรรมราชต่างรู้จักตลาดเย็นที่ท่าดิน เขตตำบลท่าวัง ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราชกันเป็นอย่างดี ตลาดนี้มีอายุเกินกว่า ๑๐๐ ปี มีหลักฐานว่า ตลาดนี้เคยเป็นของกรมพระคลังข้างที่ ปัจจุบันคือสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังมีหลักฐานในจดหมายเหตุสมัยรัชกาลที่ ๕ กล่าวไว้ว่า

"ตลาดของกรมพระคลังข้างที่ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอยู่ ๒ ตลาด เรียกว่า ตลาดตำบลท่าวัง และตลาดตำบลท่าม้า มูลเดิมที่ตลาดทั้งสองนี้จะตกมาเป็นของพระคลังข้างที่ สอบสวนเรื่องได้ความว่า เมื่อ พ.ศ.๒๔๔๗ เจ้าพระยาสมุหนายก เมื่อครั้งยังเป็น พระยาสุมนนยวินิต ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครศรีธรรมราช เวลานั้น มีจดหมายแจ้งมาว่า ได้ขี้เงินรายอื่นสร้างตลาดขึ้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ แห่ง ณ ตำบลอันกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า ควรยกตลาด ทั้งสองนี้เป็นของ

พระคลังข้างที่ และขอรับเงินไปจ่ายค่าปลูกสร้างที่ทำลงแล้วกับที่จะ แก้วทำต่อไป เป็นส่วนตลาดตำบลท่าวัง ๕,๐๐๐ บาท และส่วนตลาดตำบลท่าม้า ๖,๐๐๐ บาท รวมด้วยกัน ๑๑,๐๐๐ บาท กรมพระคลังข้างที่ ได้ถวายความเห็นของเจ้าพระยาสมุหนายกไปกราบทูลหรือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ในเวลานั้นได้รับสั่งว่า พระองค์ท่านได้เสด็จไปตรวจมาแล้ว และได้ทรงแนะนำเองที่จะยกมาเป็นพระคลังข้างที่ กรมพระคลังข้างที่ จึงได้นำขึ้นกราบทูลพระกรุณาในพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับไว้และพระราชทานพระราชกระแสว่า เรื่องนี้กรมหลวงดำรงบอกแล้ว เป็นแต่ไกลอยู่หน่อย ต้องอาศัยเทศาภิบาล ถ้าเป็นพระคลังข้างที่ ไม่พระราชทานใครก็เป็นใช้ได้ ให้รับตลาดทั้งสองนี้ไว้ แลจ่ายเงินไปตามจำนวนนี้เถิด กรมพระคลังข้างที่จึงได้จ่ายเงิน

ตลาดเย็นท่าดินในอดีต

๑๑,๐๐๐ บาท ให้เจ้าพระยายมราชรับไป และรับตลาด ๒ ตลาดไว้ เป็นของพระคลัง ข้างที่อยู่ในความปกครองดูแลซ่อมแซมของเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช และเก็บประโยชน์ส่งยังกรมพระคลังข้างที่ตั้งแต่เวลานั้น"

ตลาดตำบลท่าวัง ปัจจุบันคือตลาดเย็นที่ท่าตีน อยู่ในเขตตำบลท่าวัง คำว่า "ตลาดตำบลท่าวัง" เลิกใช้ไปเมื่อใดไม่มีหลักฐานปรากฏ ส่วน

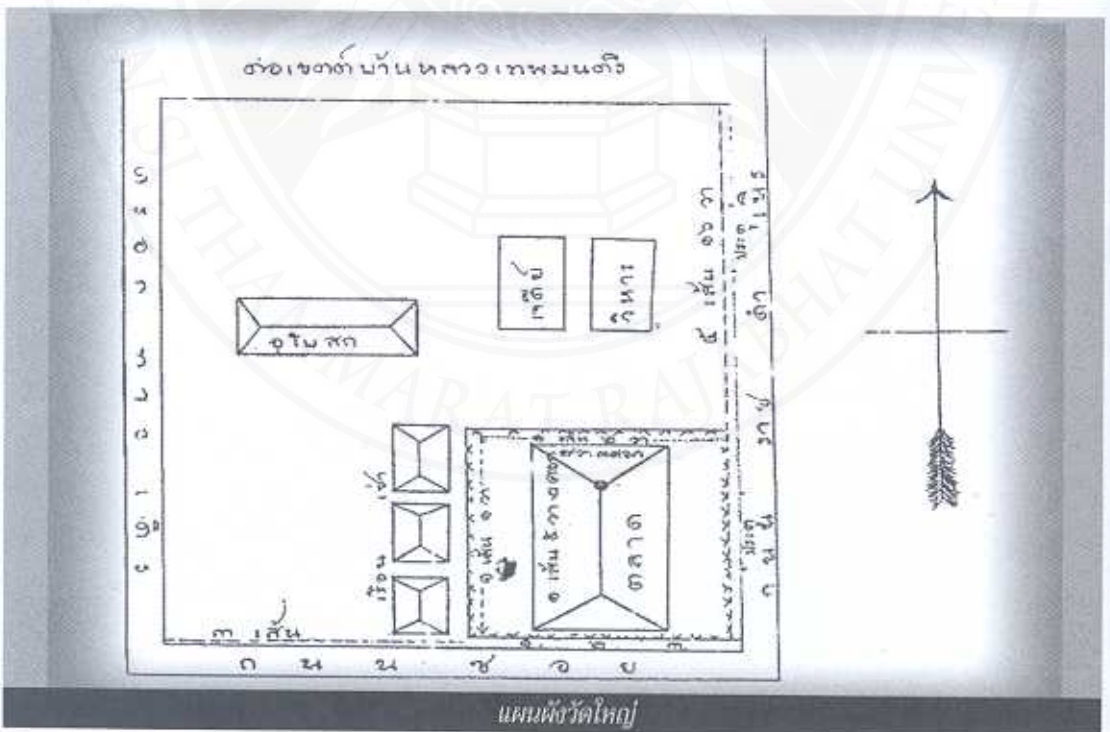

ตลาดตำบลท่าม้า

ตลาดตำบลท่าม้า อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้รับพัฒนามาตามลำดับ ครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นตลาดสดที่สะอาดสวยงาม

ส่วนตลาดท่าตีนยังไม่ได้มีการพัฒนาแต่อย่างใด ทั้งนี้เรื่องราวของตลาดเย็นหรือตลาดตำบลท่าวัง น่าสนใจดังต่อไปนี้

เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๒ พระครูกาชาติเป็นเจ้าอธิการ (เจ้าอาวาส) วัดใหญ่ (ปัจจุบันคือวัดใหญ่ชัยมงคล) ได้ทำหนังสือถึงอำมาตย์เอก พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ว่า ตลาดพระคลังข้างที่ ในตำบลท่าวัง ได้ตั้งอยู่ในอาณาเขตของวัดใหญ่ ไม่ใช่ตั้งในที่รัฐบาลนอกวัด โดยอ้างหลักฐานว่าเดิมตอนหน้าวัดมีกำแพง ก่อด้วยอิฐ และตลาดก็ตั้งอยู่ภายในเขตกำแพงวัด และอ้างว่าเมื่อแรกสร้างตลาด ทางพระพุทธศาสนาไม่เจริญ ที่ตั้งตลาดมีเหตุรำคาญขึ้นทวมศิระ โบลต์ วิหาร

แผนผังวัดใหญ่

กำแพงหน้าวัดชำรุดทรุดโทรม ขาดการบูรณะ ทาง
การปกครองบ้านให้นักโทษไปทำลายกำแพงวัด เอา
ไปใช้ทำถนนหนทาง เพื่อช่วยเหลือการคมนาคม
แล้วให้นักโทษไปแล้ววางที่ที่ตั้งตลาดแล้วปลูกสร้าง
ตลาดในวัดใหญ่ตั้งแต่นั้นมา ส่วนฝ่ายสงฆ์ เจ้า
อาวาสไม่มีอำนาจกล่าวต่อรัฐบาลเลย พร้อมทั้ง
อย่างคณะสงฆ์ผู้ใหญ่ โดยเฉพาะพระสงฆ์ผู้ใหญ่ คือ
พระรัตนธัชมุนี เจ้าคณะเขตทศนครศรีธรรมราช
เป็นพยานและมรวาวาส เช่น หมื่นนิเวศวงกิจผู้ใหญ่
บ้านท่าวังเป็นพยาน ตลอดจนแผนแผนผังวัดใหญ่
ประกอบ และร้องขอรับเงินค่าเช่าที่ดิน ซึ่งกรมพระ
คลังข้างที่ใช้ปลูกสร้าง ตลาดตำบลท่าวัง เป็นเงิน
ค่าเช่าปีละ ๘๕ บาท

ปีต่อมามณฑลทศนครศรีธรรมราชได้มีหนังสือ
ถึงกรมพระคลังข้างที่ขออนุญาตจ่ายเงินรายได้อของ
พระคลังข้างที่ให้แก่วัดตามที่ร้องขอ กรมพระคลัง
ข้างที่ให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าตลาดตำบล
ท่าวังตั้งอยู่ในที่วัดใหญ่มีข้อเท็จจริงเพียงใด ผลการ
สอบสวนผู้ที่ถูกอ้างเป็นพยานยืนยันว่าที่ตั้งตลาด
ตำบลท่าวังอยู่ในเขตกำแพงวัดใหญ่จริง

เมื่อรายละเอียดต่างๆ ได้รับการพิจารณา
อย่างรอบคอบจากส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง พระ
วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโชคเกษม เสนาบดี
กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ได้มีหนังสือถึงเจ้า
พระยาศรีพิพัฒน์ อธิบดีกรมพระคลังข้างที่สรุปว่า
กระทรวงพระคลังฯ ได้สอบสวนและพิจารณาหลัก
ฐาน และสำเนาหนังสือต่างๆ นั้นตลอดแล้ว คงได้
ความว่าที่รายนี้เป็นที่วัด ถ้าเห็นจึ่งที่ดินรายนี้ เป็น
ที่ของวัดจริง จึงขอได้โปรดจัดการให้วัดได้รับค่าเช่า
ทดแทนในsofarที่กรมพระคลังข้างที่ได้ใช้ที่ดินของวัด
ปลูกสร้างตลอดคืนด้วย

สุดท้ายของเรื่องนี้ กรมพระคลังข้างที่ย่อม
รับว่าตลาดตำบลท่าวังตั้งอยู่ในเขตวัดใหญ่จริง จึง
มีปัญหว่ากรมพระคลังข้างที่ที่จะเช่าที่ดินนั้นจากวัด
ปีละ ๘๕ บาท หรือสมควรจะจัดการอย่างไร
กรมพระคลังข้างที่ได้มีหนังสือรายงานถึงเจ้าพระยา
มหิตลเสนาบดีกระทรวงมหาราช ถึงฐานะของตลาด
ตำบลท่าวัง เพื่อให้การพิจารณา ถึงการคือ

"ตลาดตำบลท่าวังเก็บผลประโยชน์ได้ประมาณ
ปีละ ๒,๑๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายต่างๆ ประมาณปีละ
๑,๒๖๐ บาท คงเหลือรายได้ปีละ ๘๔๐ บาท จะ
ต้องเสียค่าเช่าที่ดินในบัดนี้อีกปีละ ๘๕ บาท หักจะ
คงเหลือรายได้แค่เพียงปีละ ๗๕๕ บาท ส่วนตลาด
ในบริเวณนี้สมมุเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑล
ทศนครศรีธรรมราชเห็นว่าทุตรโทรมจะต้องปลูกสร้าง
ใหม่ จึงมีหนังสือขออนุญาตจ่ายเงินค่าปลูกสร้าง
ใหม่รวม ๑๐,๖๐๐ บาท เมื่อดำเนินเงินจำนวนนี้
เทียบกับรายได้ปีละ ๗๕๕ บาท รายได้ตกเพียง
ร้อยละ ๗ เศษต่อปี จึงเห็นว่าสมควรมอบที่ดินนั้นคืน
แก่วัดใหญ่ แต่ขอที่วัดใหญ่และกรมพระคลังข้าง
ที่จะตีราคาตลาดสดตามค่าที่พหสัมพันธ์ดังที่เป็น
อยู่ทุกวันนี้เป็นจำนวนเท่าใด ให้วัดคิดเงินจำนวน
นั้นให้แก่กรมพระคลังข้างที่โดยรับเอาตลาดไป หรือ
ถ้าวัดใหญ่ไม่มีกำลังจะทำได้ดังนี้ ก็ให้กรมพระคลัง
ข้างที่เก็บค่าเช่าตลาดต่อไปจนครบจำนวนเงินนั้น
และมอบตลาดคืนให้กับวัดใหญ่"

ข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่มีหลักฐานเอกสาร
จะอ้างอิง แต่ ณ วันนั้นตลาดตำบลท่าวังหรือตลาด
เย็น ก็ตกเป็นของวัดใหญ่และมีผู้เช่าตลาดนี้จาก
วัดไปดำเนินการ โดยมิได้มีการพัฒนาตั้งเช่นตลาด
หน้าท่าที่ก้าวไปไกลเกินกว่าที่ตลาดเย็นจะเทียบได้